

Brand i laboratorielokal på högskolan X, söndagen den xx-xx-xx. Branden startade i ett dragskåp i en labblokal på nionde våningen. Räddningstjänsten kallades till platsen via det automatiska brandlarmet. När man anlände klockan 01.20 möts man av en väktare som också hörsammat larmet. Dörren till det brinnande utrymmet är låst varför rökdykarna måste krossa dess glasruta. Branden har startat i dragskåpet och sedan spridit sig till intilliggande dragskåp, samt till ventilationssystemet och vidare till fläktrummet. Skadorna är trots brandlarmet rätt så omfattande, vilket delvis beror på att lokalen är utrustad med en värmedetektor som sitter i taket utanför dragskåpen. Dörren till labblokalen har som sagt varit stängd, därmed har inte heller rökdetektorer i korridoren utanför påverkats.

Vad föregick branden i laboratoriet? Enligt ansvarig för institutionen pågick det en reaktion i dragskåpet, benämnd Förestring av cellulosa. Reaktionen gjordes under kvävgasatmosfär i en rundkolv som var kopplad till en manifold (vacuumlinje i glas) med gummislangar. Reaktionsblandningen värmdes med ett oljebad (ca 100- 200 ml polyetylenglykol) och en värmeplatta med omrörning. Temperaturen på var inställd på 70 grader, men då personalen lämnade labbet låg reaktionstemperaturen på ca 60 grader, vilket den också hade gjort under den sista timman.

Branden har pågått en relativt lång stund innan den påverkar rummets värmedetektor. Den stora fönsterrutan i bakgrunden värmsprängdes och en hel del upphettade brandgaser ventilerades ut den vägen. Labbet får i alla fall betraktas som totalskadat. Ventilationskanalerna från labbet till fläktrummet måste också noggrant undersökas så att inte dessa drabbats av kloridangrepp.

Brandorsaken: Den relaterade processen har skett under en viss värmeförsel från en värmeplatta. Processen påbörjades under lördagen klockan 16.00, den bevakades sedan fram till klockan 21.00 av den ansvarige, vilken därefter lämnade huset. En person uppehöll sig i ett skrivrum på samma våningsplan, och när denne lämnade avdelningen vid 23-tiden märktes inte något konstigt. Allt talar för att det uppstått något fel på värmeplattans termostat med förhöjd temperatur som följd. Oljan har därefter kokat över och antänts över plattan.

Erfarenheter: Om jag ser tillbaka på de bränder som inträffat i laboratorielokaler, oftast i dragskåp, konstaterar jag att de allra flesta inträffar under helger, kvällar och nätter, således vid tidpunkter då ingen mänsklig övervakning finns på plats. Lokalerna saknar ibland brandlarm, eller också är de utrustade med värmedetektorer. Ofta blir skadorna onödigt stora p g a den senare detekteringen som sker via värmedetektorer. En lösning vore att förse labblokalerna med rökdetektorer som via timer ställs in för detektering under icke arbetstid. Härvid erhåller man en betydligt tidigare indikation på vad som är under utveckling i exempelvis ett dragskåp. Man skulle också undvika felaktiga larm till räddningstjänsten under verksamhetstiden. Det finns således en del tekniska möjligheter att förbättra brandsäkerheten på labben.

Den stängda dörren till brandlokalen räddade andra lokaler från rök- och sotskador.

Jag drar mig till minnes att samma typ av värmeplatta har förekommit vid en tidigare brand på institutionen. Även då misstänktes att värmeplattans termostat var boven i dramat.